

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády
Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
12. ročník, školský rok 2019/20
Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

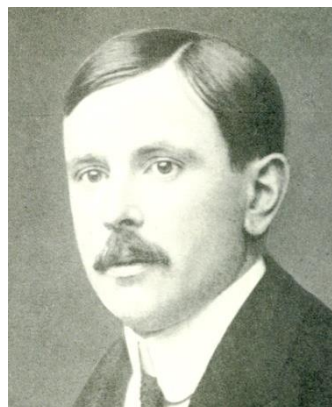
Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Zahraničný odboj Čechov a Slovákov riadila organizácia sídliaca v Paríži. **Do** odpoved'ového hárku zapíšte správne odpovede na nasledujúce otázky:

- A. Ako sa nazývala?
- B. V ktorom roku vznikla?

2.* Prečítajte si nasledujúci text a do odpoved'ového hárku uveďte meno osobnosti, ktorej sa týka. Uveďte jeho aspoň jeho priezvisko.

Myšlienku vytvorenia samostatného štátu Čechov a Slovákov pomáhal šíriť aj jeden škótsky novinár a historik, ktorý sa už pred 1. svetovou vojnou venoval pomerom utláčaných národností v Uhorsku, vrátane Slovákov.



3.* Vytvorte správne dvojice z časových údajov a udalostí, ktoré sa vtedy udiali.

- | | |
|-----------------|---|
| a) október 1915 | 1) Vyhlásenie nezávislosti Československa |
| b) máj 1918 | 2) Podpis Clevelandskej dohody |
| c) október 1918 | 3) Podpis Pittsburskej dohody |

4.* Prečítajte si uvedený text a opravte v ňom tri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. Do odpoved'ového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie.

*Národný tábor v **Prahe** vyhlásil 28. novembra 1918 vznik samostatného československého štátu. Zasadnutia výboru v **Obecnom dome** sa za Slovákov zúčastnil Vavro Šrobák.*

5.* Z uvedených možností vyberte tri správne pomenovania česko-slovenských vojenských oddielov, ktoré bojovali počas 1. svetovej vojny ako súčasť zahraničného odboja na strane vojsk Dohody.

Český pluk, Slovenská družina, Česká družina, Československé légie, Československý batalion, Československý dobrovoľnícky zbor

6.* Ktoré z uvedených profesií charakterizujú M. R. Štefánika?

Vyberte iba štyri správne.

letec, archeológ,

meteorológ, astronaut,

poslanec, vojak,

klimatológ, astronóm



7.* Ktoré z uvedených profesií a funkcií charakterizujú

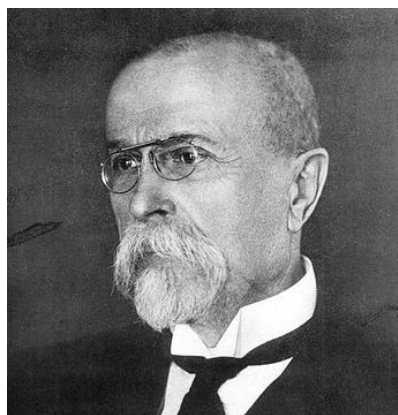
T. G. Masaryka?

Vyberte iba štyri správne.

nádejný zámočník, prezident,

predseda vlády ČSR, profesor,

filozof, plukovník, minister



8.* V osemsmierovke nájdite názvy piatich lokalít, ktoré sa spájajú so životom M. R. Štefánika. Zapište ich do odpoved'ového hárku.

W	T	U	I	S	O	C	H	Á
A	V	G	N	I	M	L	K	Y
S	A	D	E	B	Q	S	Z	T
P	R	E	P	Í	I	B	I	N
O	U	I	R	R	N	T	D	F
J	G	H	A	A	I	Q	P	O
A	X	Š	H	H	V	N	I	E
I	O	E	A	R	T	V	S	T
K	R	T	Z	P	A	R	Í	Ž

9.*

Prečítajte si nižšie uvedený citát a odpovedzte na otázky.

„Tisícročné manželstvo s Maďarmi sa nevydarilo. Musíme sa rozísť.“

- A. Kto je autorom tohto výroku? Stačí jeho priezvisko.
- B. V ktorom meste zaznel tento výrok?
- C. Kto bol podľa autora výroku v „manželstve“ s Maďarmi?

10.* Vytvorte správne dvojice z mien osobností slovenského politického života a pojmov, ktoré sa k nim viažu. Správne dvojice zapíšte do odpoved'ového hárku.

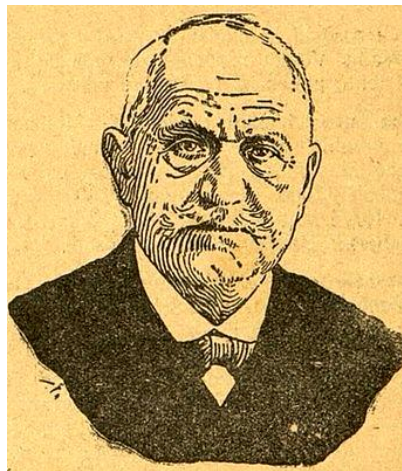
- | | |
|---------------------|-----------------------------------|
| a) Matúš Dula | 1) spoluzakladateľ časopisu Hlas |
| b) Vavro Šrobár | 2) pôsobenie vo Viedni |
| c) Emanuel Lehotský | 3) poslanec Uhorského snemu |
| d) Ferdinand Juriga | 4) predseda sociálnych demokratov |
| e) Milan Hodža | 5) predseda SNS |

11.* Slovenskí politickí predstavitelia začali v roku 1918 organizovať reprezentatívny orgán, ktorý by vystupoval v mene slovenského národa a formuloval jeho požiadavky.

Do odpoved'ového hárku zapíšte

- A. Ako sa tento reprezentatívny orgán nazýval?
- B. Kto stál na jeho čele? Stačí jeho priezvisko.

Pomôžte si aj obrázkom.



12.* Vytvorte správne dvojice z časových údajov a udalostí zo života M. R. Štefánika.

- | | |
|------------------|----------------------|
| a) 4. máj 1919 | 1) príchod do Paríža |
| b) 21. júl 1880 | 2) cesta do Ruska |
| c) november 1904 | 3) cesta do USA |
| d) leto 1916 | 4) dátum narodenia |
| e) jún 1917 | 5) dátum úmrtia |

13.* Jedným z členov Československej národnej rady bol aj český politik, predtým poslanec Ríšskej rady za agrárnu stranu (na foto). Odpovedzte na nasledujúce otázky.

A. Ako sa tento účastník zahraničného odboja volal?

Uveďte aspoň jeho priezvisko.

B. Akú pozíciu zastával v Československej národnej rade?

C. Akú formu (politické zriadenie) obnoveného štátu uprednostňoval?

D. Dožil sa konca 1. svetovej vojny vo svojej funkcii v Československej národnej rade?



14. * Prečítajte si nasledovné tvrdenia týkajúce sa vyhlásenia Československa a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nie. V odpoved'ovom zakrúžkujte áno alebo nie.

A. Zmienku o vytvorení spoločného štátu s Čechmi obsahovala už rezolúcia z 1. mája 1918 v Liptovskom Sv. Mikuláši. Je to pravda?

B. Vznik Slovenskej národnej rady začal organizovať Matúš Dula. Je to pravda?

C. Ustanovenie Slovenskej národnej rady sa udialo na tajnej porade vybraných slovenských politikov. Je to pravda?

D. Dňa 30. októbra 1918 sa v Turčianskom Sv. Martine konalo verejné zhromaždenie zástupcov slovenského politického života, ktoré maďarské úrady nepovolili. Je to pravda?

E. Na zhromaždení jeho účastníci prijali dokument nazvaný Martinské žiadosti. Je to pravda?

F. Na tomto zhromaždení sa jeho účastníci prihlásili k spoločnému štátu Čechov a Slovákov, ktorý vtedy ešte neexistoval. Je to pravda?

15. Prečítajte si uvedený text a opravte v ňom päť chýb. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. Do odpoved'ového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie.

Mária Terézia bola najmladšia dcéra nemeckého cisára Karola IV. a na rakúsky trón nastúpila na základe tzv. Praktickej sankcie. Jej manželstvo s Františkom Štefanom Lotranským bolo politicky dohodnuté a nešťastné.

16. Dôsledne si prezrite

(trochu zaslepený)

obrázok dobového dokumentu

a napíšte do odpoved'ového

hárku správne odpovede.

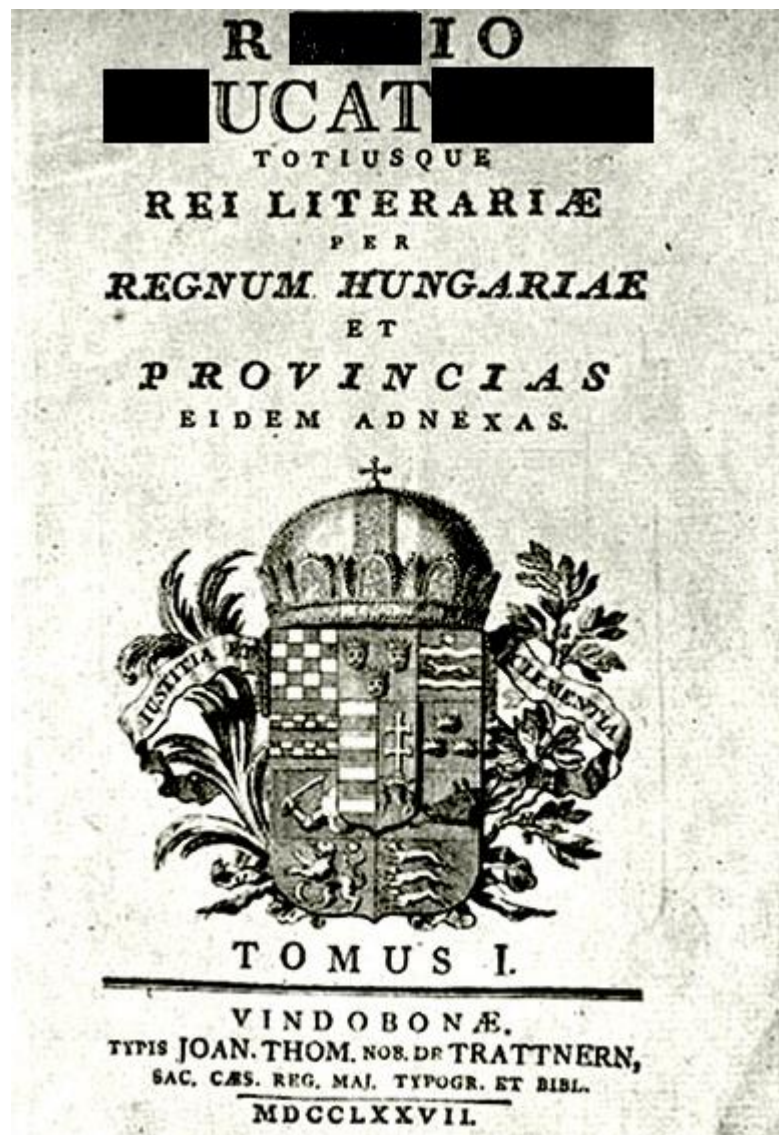
A. Doplníte **tlačenými písmenami** všetky zaslepené písmená v prvých dvoch slovách.

B. Ktorá reforma bola týmto dokumentom uzákonená?

C. Napíšte aspoň priezvisko Slováka, ktorý sa na jej tvorbe podieľal.

D. Z ktorej obce tento Slovák pochádzal?

E. V spodnej časti dokumentu je vytlačené číslo rímskymi číslicami. Zapište to číslo dnes používanými (arabskými) číslicami.



17. Členmi parlamentu vo Francúzsku pred revolúciou 1789 - 1799 boli členovia troch stavov. **Správne zapište do odpoved'ového hárku.**

A. Kto tvoril tieto tri stavy?

B. Príslušníci ktorých dvoch z týchto stavov boli oslobodení od platenia daní?

C. Pod akým menom poznáme vtedajší francúzsky parlament?

18. Do odpoved'ového hárku správne zapište, tri slová, ktoré sa stali symbolmi Veľkej francúzskej revolúcie.

19. Správne zapište do odpoved'ového hárku, ktoré dva z nasledujúcich pojmov charakterizujú Napoleona Bonaparta.

generál, admirál, kráľ Francúzska, konzul

20. V odpoved'ovom hárku správne doplňte nasledujúci text

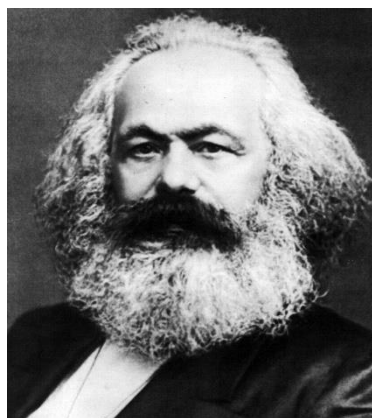
Vojna Ruska s koalíciou pod vedením ...A... v rokoch 1853 až 1856 sa skončila porážkou cárskej monarchie. Táto vojna je označovaná podľa polostrova ...B..., ktorý je aj dnes sporným územím. Aj táto porážka bola dôvodom , že v roku 1861 bolo v krajine zrušené ...C... Na takýto krok sa odhodlal panovník ...D...

21. V roku 1783 sa skončila niekoľko rokov trvajúca vojna, ktorú viedla Veľká Británia so silným zámorským protivníkom. Táto vojna potvrdila vznik nového štátu a neskoršej moci. Do odpoved'ového hárku napíšte:

- A. Skratku názvu, ktorú tento štát používa.
- B. Rok vzniku nového zámorského štátu.
- C. Ako sa tradične táto vojna označuje/nazýva?

22. Keď stúpenci Karla Marxa (ktorý je na obrázku)hovorili o proletariáte, mysleli tým:

robotníkov, podnikateľov, bankárov



Do odpoved'ového hárku napíšte správnu možnosť.

23. Pred 205 rokmi sa udiala v Európe udalosť, ktorá na dlhé roky ovplyvnila vývoj nielen na našom svetadieli. V odpoved'ovom hárku správne uveďte, o akú udalosť išlo a v ktorom roku sa konala.

24. Aký význam mala Bitka pri Hradci Králové v roku 1866? Do odpoved'ového hárku správne vyberte tri správne možnosti. Stačí, ak zapíšete príslušné písmená.

- A. Priniesla zánik Nemeckého spolku.
- B. Oslabila pozície rakúskej vlády v zahraničnej i vnútornej politike
- C. Viedla k rakúsko-uhorskému vyrovnaníu
- D. Viedla k rakúsko-českému vyrovnaníu
- E. Priniesla vznik Stredonemeckého spolku
- F. Potvrdila prevahu rakúskej armády nad pruskou

25. Slovo *pansláv* bolo v Uhorsku nielen v prvej polovici 19. storočia veľmi frekventované. Vyberte s ponúknutých možností jednu, ktorá ho charakterizuje. Stačí, ak do odpovedového hárku zapíšete príslušné písmeno.

- A. stúpenec hnutia usilujúceho o zjednotenie všetkých Germánov (pod vedením Nemecka)
- B. stúpenec hnutia usilujúceho o zjednotenie slovanských národov (pod vedením Ruska),
- C. stúpenec hnutia usilujúceho o zjednotenie všetkých Maďarov do jediného štátu

26. Prečítajte si dobovú ukážku slovenského jazyka a určte, ku ktorej kodifikovanej forme slovenčiny patrila.

„Z nevimlunnú prácú slovenskej dal sem sa do cesti, ešče ňikto kteréj svými nešlapal pati.“

27. Rozhodnite, ktorá udalosť sa stala skôr, a správne ju zapíšete do odpovedového hárku.

- A. Vydanie diela *„Nárečie slovenské alebo potreba písania v tomto nárečí“* alebo založenie spolku *Tatrín*.
- B. Dohoda na podobe spisovnej slovenčiny medzi Štúrom, Hurbanom a Hodžom alebo zvolenie Štúra za poslanca Uhorského snemu.

28. V odpovedovom hárku stručne vysvetlite, čo to boli spolky miernosti v čase štúrovcov.

Autori: doc. PhDr. Adriana Kičková PhD, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Anna Žideková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2020

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády